

1.0 UVOD

Bolesti pluća, pored kardiovaskularnih, spadaju u najčešća oboljenja. Akutne respiratorne infekcije, uprkos moćnim i novim antibioticima, i dalje su jedan od vodećih uzroka oboljevanja i umiranja. Broj oboljelih od hroničnih nezaraznih bolesti pluća, astme i hronične opstruktivne bolesti pluća (HOBP) je u stalnom porastu u svijetu i u našoj zemlji.

HOBP je bolest od koje svake godine oboljeva sve više ljudi i predstavlja veliki zdravstveni i socio-ekonomski problem pa je prevencija u smislu prestanka pušenja najbolji način za smanjenje učestalosti tog oboljenja.

Riječ hronična znači da se bolest ne povlači, opstruktivna – da je djelimično blokiran protok vazduha u disajnim putevima, riječ bolest – oboljenje, a pluća – da se dešava u plućima.

Hronična opstruktivna bolest pluća (HOBP) je bolest koja obuhvata brojne plućne bolesti kao što su hronični bronhitis i emfizem. Kod HOBP-u su disajni putevi suženi tako da udahnuti vazduh ne može slobodno ući ili izaći iz pluća. Ovo se događa zbog oticanja disajnih puteva, spazma (grčnja) disajnih puteva ili prevelike količine mukoznog sekreta (sputuma) u disajnim putevima. Osobe koje boluju od HOBP žale se na kašalj i iskašljavanje sluzavog ili "prljavog" ispljuvka, otežano dišu, guše se, ostaju bez daha prilikom fizičkog napora i potrebno im je duže vreme da se oporave nakon prehlade. Sa napredovanjem bolesti, tegobe postaju sve izraženije. Većina pacijenata kasno se javlja ljekaru i smatra da je kašalj normalna pojava zbog pušenja.

Kada se jave ljekaru koji dijagnostikuje pravu prirodu bolesti, pacijenti dobijaju savjet o daljem liječenju:

- prestanak pušenja (najvažniji i najbolji način da pomognete svojim plućima);
- izbjegavanje mjesta gdje se puši, dima i mirisa koji pacijentima smetaju;
- provjetravanje prostorija u stanu;
- redovno uzimanje lijekova;
- redovne vježbe disanja.

Od HOBP najčešće oboljevaju pušači ili bivši pušači, osobe koje žive u kućama sa mnogo gasova (sagorijevanje u pećima za zagrijavanje prostorija) ili one koje su radile na mjestima gde je bilo puno prašine i dima. Većina bolesnika sa HOBP ima preko 40 godina, ali mogu oboljeti i mlađi ljudi.

1.1 Epidemiologija

Prema posljednjim predviđanjima Svetske zdravstvene organizacije (WHO), trenutno u svetu od HOBP-a boluje oko 210 miliona ljudi. Više od cjele populacije Velike Britanije, Francuske i Njemačke zajedno. Podaci ukazuju da od HOBP-a godišnje umire više od 3 miliona ljudi odnosno više od 250 tokom sat vremena , što je više od karcinoma pluća i dojke zajedno. Do 2020. predviđa se da će HOBP postati treći vodeći uzrok smrtnosti u svjetu i peti vodeći uzrok invaliditea.

1.2 Uticaj HOBP-a na bolesnike

Simptomi poput nedostatka daha, kašlja, egzacerbacija i osjećaja umora ograničavaju oboljele u obavljanju normalnih aktivnosti. Izražen je učinak na njihov san, rad, porodicu i društveni život. Do tri četvrtine HOBP bolesnika ima problema sa svakodnevnim aktivnostima kao penjanja uz stepenice, kućnih poslova, kupanja i oblačenja. Simptomi imaju i psihološke posljedice kao što su tjeskoba, bespomoćnost i depresija. HOBP karakteriše kontinuiran pad kvaliteta života bolesnika.